

می کرده‌اند. آن‌گاه بروگش مضمون عبارات دو نوکنده گنج‌نامه را از ترجمه استاد فردریش اشپیگل (در سال ۱۸۶۲م) پیوست گزارش خود نموده است. همچنین از پیرمرد ارمنی (همدانی) همراه خویش افسانه‌های دلنشینی درباره گنج‌های بزرگ نهان در دل کوه الوند شنیده و از گیاهان معجزه‌آسای درمان بخش بیماری‌ها که در آن کوهساران می‌رویند، سخن گفته است.

● ترجمه کتیبه‌ها

در سال ۱۳۷۳ متن فارسی گنج‌نامه به همراه متن انگلیسی روبه‌روی کتیبه گنج‌نامه همدان قرار گرفت.

متن کتیبه داریوش اول: خدای بزرگ است اهورامزدا که این زمین را آفرید، که آن آسمان را آفرید، که مردم را آفرید، که شادی را برای مردم آفرید، که داریوش را شاه کرد، شاهی از [میان] بسیاری، فرمانروایی از [میان] بسیاری. مَنم داریوش، شاه بزرگ، شاه شاهان، شاه سرزمین‌ها [بی] که نژادهای گوناگون دارند، شاه سرزمین دور و دراز، پسر ویشتاسپ هخامنشی.

متن کتیبه خشایارشا: خدای بزرگ است اهورامزدا، که بزرگ‌ترین خدایان است، که این زمین را آفرید، که آن آسمان را آفرید، که مردم را آفرید، که برای مردم شادی آفرید، که خشایارشا را شاه کرد، یگانه از میان شاهان بسیار، یگانه فرمانروا از میان فرمانروایان بی‌شمار. من خشایارشا، شاه بزرگ، شاه شاهان، شاه کشورهای دارای ملل بسیار، شاه این سرزمین بزرگ دوردست پهن‌آور، پسر داریوش شاه هخامنشی.

● آبشار گنج‌نامه

برای اینکه کتیبه‌های تاریخی معروف را ببینید، باید از سمت پله‌ها راه آبشار گنج‌نامه را در پیش بگیرید. این آبشار ۱۲ متری در مسیر صعود به ارتفاعات کوه الوند و از میان صخره‌های بسیار بزرگ به پایین سرازیر است. این آبشار دائمی در کنار صخره‌های بسیار زیبایی خود جلوه و شکوه خاصی دارد. حتی در زمستان نیز با قندیل‌های یخی خود، یخ‌نوردان را جذب خود می‌کند. حالا بعد از دیدن این همه زیبایی، می‌توانید به فاصله یک ربع ساعت به دنیای سیمانی برگردید.

خود می‌نویسد: «چنین نماید که هم از سده ششم به بعد گویا با فراموش شدن نام «تینابر» در تداول مردمان، از آن رو که هم آن نبشته‌ها را «نشان گنجی» پنداشته‌اند، تدریجاً اسم «گنج‌نامه» از برای آنجا علم گردیده است. چه، در تمام سفرنامه‌های سیاحان اروپایی طی سه قرن اخیر «از زمان صفویه» که یادی از آن دره الوند کرده‌اند، جملگی به یک عبارت گفته‌اند که اهالی همدان آنجا را «گنج‌نامه» خوانند، از آن رو که پندارند کتیبه‌های مزبور نشان از گنجی پنهان نزدیک آنجا می‌دهد. هر کس که بتواند خط آن‌ها را رمزگشایی کند و بخواند بسا بر آن گنج نهان دست یابد».

در بخش دیگری از کتاب همدان‌نامه آمده است: «نخست‌بار سرجان ملکم مأمور مشهور انگلیسی، مؤلف تاریخ ایران هم که از راه فارس به همدان آمد و به تهران رفت (سال ۱۸۰۱م) ویلیام هالینگبری منشی وی در روزنامه سفر هیئت (۱۷۹۰-۱۸۰۱ م / ۱۲۰۵-۱۲۱۶ ه.ق) از دو طاقچه سنگی نوکنده‌های گنج‌نامه یاد کرده که به گمان مردم آن‌ها حروف مرموز کاشف از «گنج» است و می‌افزاید که هم آن‌ها به خط پارسی تخت جمشیدی است. ما پیشتر یاد کردیم که اطلاعات دقیق سرجان ملکم در این خصوص، سخت به کار هنری راولینسن در استفاده کلیدی از کتیبه‌های همدان آمد».

هاینریش کارل بروگش؛ شرق‌شناس پروسی و استاد دانشگاه برلین، یکی از رمزگشایان خط هیروگلیف مصری که در سال ۱۸۵۹ م / ۱۲۷۶ ه.ق به ایران آمد و عهده‌دار مقام سفارت آلمان در تهران شد، طی سفرنامه خویش که فصلی مشبع درباره همدان دارد، ضمن شرح مبسوط از گنج‌نامه همدان و گرانسنگ کتیبه‌های میخی (با یک تصویر قلمی) گوید هر یک از آن‌ها دارای حاشیه قاب‌مانندی است که اطراف هر حاشیه سوراخ‌هایی روی تخته سنگ وجود دارد. نشان دهنده آنکه قبلاً دور هر کتیبه یک قاب فلزی وجود داشته است. این قاب‌های فلزی را بعدها کنده و ربوده‌اند و دلیل اینکه کتیبه‌ها پس از گذشت این همه روزگار هنوز سالم و پابرجا مانده و سنگ زمینه آن‌ها نیز برخلاف سنگ اطراف آن‌ها ترک نخورده و شکستگی پیدا نکرده این است که در زمان‌های قدیم، ایرانیان با ماده شیمیایی خاص (سیلیکاتی) روی سنگ‌های کتیبه‌ها، مقاومت آن‌ها را در برابر برف و باران و اشعه آفتاب زیاد

برای اینکه کتیبه‌های تاریخی گنج‌نامه را ببینید، باید از سمت پله‌ها راه آبشار گنج‌نامه را در پیش بگیرید. این آبشار ۱۲ متری در مسیر صعود به ارتفاعات کوه الوند بسیار بزرگ به پایین سرازیر است

قدمت کتیبه‌های گنج‌نامه به روزگار داریوش اول می‌رسد

آبشار ۱۲ متری گنج‌نامه در نزدیکی کتیبه‌هاست

دره گنج‌نامه همیشه پر از مشتاقان تاریخ و طبیعت است

